

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 29 grudnia 2025 roku

Sprawa: Zapytanie nr 2891 Poseł Piotr Górnikiewicz
Znak sprawy: ST1.054.26.2025
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na zapytanie nr 2891 Pana posła Piotra Górnikiewicza, w zakresie zagadnień pozostających w gestii ministra właściwego do spraw finansów, uprzejmie informuję.

Ad 1. W ramach nowego systemu dochodów, określonego w ustawie z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹ wydzielono - jako oddzielną kategorię jednostek samorządu terytorialnego - miasta na prawach powiatu .

Przed zmianą, miasta na prawach powiatu finansowane były w części gminnej i części powiatowej. Wydzielenie miast na prawach powiatu pozwala na bardziej precyzyjne ustalenie potrzeb finansowych i uwzględnienie specyfiki wydatkowej samorządów, od której zależą potrzeby wyrównawcze oraz potrzeby rozwojowe poszczególnych kategorii samorządów.

Wśród 31 byłych miast wojewódzkich jest obecnie 28 miast na prawach powiatu oraz 3 gminy miejskie.

Porównując dochody byłych miast wojewódzkich na rok 2025, liczone według ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z 13 listopada 2003 r. z dochodami tych miast na 2025 rok, liczonymi zgodnie z przepisami nowej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z 1 października 2024 r., wyraźnie widać, że **wszystkie były miasta wojewódzkie skorzystały na nowych rozwiązaniach.**

Ich łączne dochody są wyższe o 1 360 613 100,76 zł (tj. o 9,1%).

---

¹ Dz.U. z 2024 r. poz. 1572 ze zm.

W przypadku miasta na prawach powiatu Tarnów, o którym mowa w zapytaniu Pana posła, dochody wzrosły o 68 729 980,00 zł (tj. o 11,3%).

Dodatkowo byłym miastom wojewódzkim w 2025 r. zostały przyznane z łącznej kwoty rezerwy, o której mowa w art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, środki na uzupełnienie dochodów w łącznej wysokości 236 173 327,01 zł.

Miasto na prawach powiatu Tarnów w 2025 r. otrzymało środki z rezerwy na uzupełnienie dochodów w łącznej wysokości 5 650 948,00 zł.

Ponadto, dwa miasta na prawach powiatu otrzymały część rekompensującą subwencji ogólnej za rok 2024 w łącznej kwocie 92 398 zł.

Z danych ze sprawozdań budżetowych za III kwartały 2025 r., złożonych przez jednostki samorządu terytorialnego wynika, iż budżety wszystkich byłych miast wojewódzkich :

- zamknęły się zbiorczo nadwyżką w kwocie 2,0 mld zł, przy planowanym deficycie w wysokości 1,8 mld zł,
- wykonane dochody bieżące były wyższe niż wykonane wydatki bieżące o 2,5 mld zł, przy planowanej nadwyżce w wysokości 546 mln zł.

Wyniki wykonania budżetów JST po III kw. 2025 r. wskazują na poprawę sytuacji finansowej samorządów, w tym również byłych miast wojewódzkich, która przede wszystkim jest efektem działania reformy wprowadzonej nową ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Ad 2. Jednym z założeń reformy dochodów JST było wprowadzenie systemu opartego na obiektywnym i algorytmicznym naliczaniu środków finansowych dla każdej jednostki samorządu terytorialnego.

Nowy system dochodów JST oparty został zatem na obiektywnych parametrach, mierzalnych za pomocą danych statystycznych i niepodatnych na manipulacje. Uwzględnia on również specyfikę poszczególnych kategorii JST, obejmując przy tym nie tylko kwestię zróżnicowań dochodowych ale również kwestię potrzeb wydatkowych JST.

W związku z tym, obecnie wyrównywanie dochodowe pomiędzy JST w danej kategorii następuje w przeliczeniu nie na faktycznego mieszkańca danej JST, lecz na mieszkańca przeliczeniowego uwzględniając potrzeby wydatkowe danej JST.

W przypadku miast na prawach powiatu, w wyrównywaniu dysproporcji w dochodach uwzględniane są parametry wpływające na potrzeby wydatkowe m.in. takie jak: liczba bezrobotnych, liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, liczba oddziałów w szkołach podstawowych, ponadpodstawowych i policealnych. Uwzględnienie tych parametrów pozwala na złączenie dysproporcji w poziomie dochodów.

W związku z powyższym w obecnym systemie, spadek liczby mieszkańców nie zawsze przekłada się na spadek dochodów JST. Ponadto, zauważyć należy, że w przypadku potrzeb rozwojowych zagwarantowana została minimalna kwota części podstawowej potrzeb rozwojowych.

Ad 3. W przywołanej wyżej ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, zamiast części subwencji ogólnej, wprowadzono pojęcie potrzeb finansowych JST, które to potrzeby podlegają finansowaniu zwiększonymi dochodami z tytułu udziału w podatkach PIT i CIT, a - w przypadku, gdy będą one

niewystarczające – subwencją ogólną z budżetu państwa. Potrzeby finansowe są elementem kalkulacyjnym do ustalenia subwencji ogólnej z budżetu państwa.

Wśród potrzeb finansowych są tzw. potrzeby rozwojowe. Potrzeby rozwojowe ustalane są na poszczególne kategorie JST, co stwarza możliwość bardziej precyzyjnego wspierania rozwoju poszczególnych kategorii JST. Globalna kwota środków dla danej kategorii JST odpowiada 23% kwoty wydatków majątkowych pomniejszonych o równowartość wykonanych przez nie dochodów majątkowych z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje.

Ustalona dla każdej kategorii JST kwota potrzeb rozwojowych, dzielona jest na 2 pule:

- 60% pulę podstawową, dzieloną między JST proporcjonalnie do liczby mieszkańców, z pewną minimalną kwotą dla najmniejszych ludnościowo samorządów;
- 40% pulę inwestycyjną, dzieloną między JST proporcjonalnie do średnich przeliczeniowych wydatków majątkowych JST z 3 ostatnich lat, gdzie dla roku 2025 przyjęto, że najwyższe wagi mają wydatki własne, potem wydatki majątkowe UE, a najmniejsze inwestycje realizowane ze środków rządowych. Na kolejne lata wagi będą określone rozporządzeniem MF.

W celu obliczenia na rok 2025 potrzeb rozwojowych JST, przyjęto dane o wydatkach i dochodach za lata 2021–2023 wykazane w sprawozdaniach jednostek samorządu terytorialnego, których obowiązek sporządzania wynika z przepisów o finansach publicznych w zakresie sprawozdawczości budżetowej, z uwzględnieniem korekt złożonych do właściwych regionalnych izb obrachunkowych w terminie do dnia 31 maja 2024 r.

Należy podkreślić, że w wyniku wprowadzenia systemowej reformy finansowania samorządów do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, w tym również do byłych miast wojewódzkich, będą wpływać środki w sposób przewidywalny i stabilny, co przełoży się na lokalną atrakcyjność inwestycyjną i może przyczynić się do rozszerzenia współpracy jednostek samorządu terytorialnego z przedsiębiorcami działającymi na terenie danego samorządu, jak również zwiększyć efektywność tej współpracy. Umożliwi to także poprawę dostępu do środków unijnych poprzez zwiększenie możliwości finansowania udziału własnego w realizacji zadań z budżetów JST. Samorządy dysponujące większymi środkami będą mogły tworzyć dodatkowe zachęty dla przedsiębiorców do inwestowania na danym terenie, co będzie miało wpływ na rozwój.

Łączny skutek finansowy, wynikający z nowej ustawy, jest dla jednostek samorządu terytorialnego pozytywny i oznacza zwiększenie ich dochodów o 24,8 mld zł w roku 2025, w stosunku do dochodów obliczonych na ten sam rok według systemu obowiązującego do końca 2024 r. W perspektywie najbliższej dekady szacuje się, że dochody jednostek samorządu terytorialnego wzrosną o ponad 345 mld zł.

W nowej ustawie, na rok 2025 zawarte zostały rozwiązania przejściowe.

Docelowe korzyści wynikające z tej ustawy będą widoczne od 2026 roku, a skutki wdrożenia nowej ustawy będą monitorowane.

Działając zgodnie z art. 119 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, minister właściwy do spraw finansów publicznych, w terminie do dnia 30 czerwca 2026 r., przedłoży informację o skutkach obowiązywania ustawy wraz z ewentualnymi propozycjami zmian.

W związku z tym, wszelkie propozycje zmian będą podlegać analizie podczas przeprowadzania ewaluacji ustawy.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Hanna Majszyk
podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów